

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Woerden : 15 juli 2025
onze ref. : E25b14
doorkiesnr. : 0348 48 43 53
e-mail : mvdb@vemw.nl
onderwerp : Zienswijze VEMW m.b.t. de Energieregeling (regeling Energiewet)

Geachte directie,

Middels een publicatie op internetconsultatie.nl d.d. 4 juni 2025, getiteld '*Energieregeling (regeling Energiewet)*', stelt het Ministerie van Klimaat en Groene Groei belanghebbenden in de gelegenheid te reageren op de door het ministerie opgestelde documenten *Energieregeling* en *Toelichting Energieregeling*. Van de geboden gelegenheid tot het indienen van een schriftelijke zienswijze maakt VEMW graag gebruik.

De energietransitie is in volle gang en de energiesector is druk doende obstakels weg te nemen die de transitie belemmeren. Belangrijke routes voor verduurzaming zijn elektrificatie en waterstof, en juist daar zijn de afgelopen jaren grote obstakels ontstaan. Netbeheerders hebben de netten die zij beheren niet tijdig uitgebreid; door verschillende factoren zijn de nettarieven tot ongekende hoogtes gestegen, en een waterstofmarkt is nog niet van de grond gekomen. Wat vooral is gebleken, is dat de netbeheerders niet voorbereid waren op de taak die voorlag en op het faciliteren van de transitie.

De energietransitie kunnen de netbeheerders niet alléén realiseren: samenwerking is onmisbaar. De enige manier om tot een CO₂-neutrale samenleving te komen, is door netgebruikers in goed overleg te laten samenwerken met netbeheerders. De Energiewet, en daarmee ook de Energieregeling, dient dit te faciliteren en obstakels weg te nemen.

VEMW heeft geconstateerd dat de Energieregeling op bepaalde punten dit doel ondersteunt. Netbeheerders stellen om de twee jaar een investeringsplan op. Het proces om hiertoe te komen was lange tijd weinig transparant. In de afgelopen jaren hebben netbeheerders zich echter ingespannen om meer inzicht te geven, netgebruikers beter te betrekken en zo meer vertrouwen te wekken.

Die toegenomen transparantie maakte echter ook duidelijk dat niet alle plannen uit de investeringsplannen daadwerkelijk gerealiseerd worden – om uiteenlopende redenen. Het is voor netgebruikers van groot belang dat de projecten worden uitgevoerd zoals opgenomen, om zekerheid over toekomstige transportcapaciteit te verkrijgen. De Energieregeling ondersteunt dit in Besluit 3.24.4, artikel 2, waarin netbeheerders worden verplicht terug te kijken naar eerdere plannen, afwijkingen en hun gevolgen in kaart te brengen, en maatregelen te nemen om toekomstige afwijkingen te voorkomen. Dit is een uiterst wenselijke ontwikkeling, die netgebruikers meer inzicht en zekerheid zal bieden.

Daarnaast ondersteunt de Energieregeling ook een nauwere betrokkenheid van netgebruikers bij het opstellen van de scenario's voor de investeringsplannen, in Besluit 3.24.4, artikel 3, lid 2. Door dit lid wordt gewaarborgd dat netgebruikers niet alleen geïnformeerd, maar ook actief betrokken worden bij de totstandkoming van de scenario's die aan de plannen ten grondslag liggen. Dit is cruciaal om tot doelmatige scenario's te komen – het net wordt immers voor netgebruikers uitgelegd.

Naast deze positieve ontwikkelingen heeft VEMW ook een aantal aandachtspunten en verbeteropties geïdentificeerd. Aanpassing daarvan zal leiden tot meer doelmatige regelgeving.

Allereerst schrijft de Energieregeling in Besluit 3.25.2, artikel 8, voor dat netbeheerders bij het vaststellen van de volgorde van uitvoering van uitbreidingsinvesteringen prioriteit moeten geven aan investeringen voor de aanlanding van elektriciteit uit wind op zee, gevolgd door investeringen uit het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Dit is beleidsneutraal overgenomen uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. In het kader van de energie- en industrietransitie dienen elektrificatieprojecten die significante CO₂-reductie, systeemintegratie én vraagcreatie voor hernieuwbare opwekking tot gevolg hebben, maximaal gefaciliteerd te worden. Tijdige realisatie van passende infrastructuur is daarbij cruciaal. Deze categorie projecten dient daarom ook expliciet opgenomen te worden in dit artikel. Dit voorkomt dat projecten die niet zijn opgenomen in het MIEK vertragend werken op de transitie.

In Besluit 3.33.6, artikel 1, is het moment van voorleggen van het ontwerpqualiteitsplan bepaald. Uit de toelichting blijkt dat dit aan de minister en de ACM wordt voorgelegd. VEMW is van mening dat het ontwerpqualiteitsplan ook aan de markt en marktpartijen zou moeten worden voorgelegd. Netten worden immers aangelegd voor netgebruikers – zij dienen dan ook betrokken te worden bij dit proces.

In Wet 3.120.4, artikel 1, is de procedure opgenomen waaraan een voorstel voor methoden en voorwaarden dient te voldoen. De formulering sluit aan bij eerdere bepalingen uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Echter, het doen van een verzoek voor het opstellen van een voorstel voor methoden en voorwaarden zou niet exclusief aan netbeheerders moeten zijn voorbehouden. In het kader van nauwere samenwerking is het wenselijk dat ook vertegenwoordigers van belanghebbende partijen daartoe een verzoek kunnen doen. Het gremium waarin netbeheerders samen met belanghebbende marktpartijen werken aan het opstellen van methoden en voorwaarden (voorheen codes), leent zich uitstekend voor deze bredere participatie. Hierdoor kunnen knelpunten sneller gesignaleerd en opgelost worden.

Een laatste aandachtspunt waarop de Energieregeling verduidelijking zou kunnen bieden, betreft de intrekkingsgronden voor een Gesloten Systeem-ontheffing (GS). Deze komen in de Energiewet vrijwel overeen met de intrekkingsgronden voor een Gesloten Distributiesysteem-ontheffing (GDS) zoals opgenomen in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet.

Een van de voorwaarden voor het behouden van een ontheffing is dat het betreffende net in eigendom is van de ontheffinghouder. Het niet voldoen aan deze voorwaarde geldt als grond voor intrekking. In de praktijk komt het echter regelmatig voor dat ontheffinghouders bepaalde onderdelen van hun net huren van derden. In het verleden is deze situatie geregeld, zoals te lezen is in Kamerstuk 34627, nr. 3, p. 26:

"De eis dat een eigenaar van een dergelijk systeem de aanvraag doet, betekent niet dat het volledige net in eigendom hoeft te zijn. In de praktijk kan hierover onduidelijkheid bestaan, bijvoorbeeld in situaties waarin een transformator wordt gehuurd. Het gaat erom dat sprake is van een net met een eigenaar, en niet om een eigendomsvereiste voor alle specifieke onderdelen van het net."

Op grond hiervan gold dat de ontheffinghouder bepaalde netcomponenten gehuurd mocht hebben. De vraag rijst of deze interpretatie onder de nieuwe Energiewet gehandhaafd blijft, of dat een GS-ontheffinghouder vanaf 1 januari 2026 de gehuurde componenten uit zijn net zal moeten verwijderen.

Wij vertrouwen erop dat u onze opmerkingen en verzoeken ten aanzien van de Energieregeling betreft bij het vaststellen van het definitieve besluit.

Vanzelfsprekend zijn wij desgewenst beschikbaar voor het geven van een nadere (mondelinge) toelichting

Hoogachtend,

w.g.

Hans Grünfeld
Algemeen directeur